

Siunnersuummut oqaaseqaatit

Nalinginnaasumik oqaaseqaatit1. Peqqussutissatut siunnersuummut tunuliaqutaasoq

Siunnersuutip saqqummiunneqarneranut tunuliaqutaasoq pingaarneq tassaavoq Inatsisartut Ombudsmandiata akiliuteqartarnissamut aalajangersagaq, Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaaniikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutitut akiliuteqartarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 17, 27. november 2009-meersumi Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersakkanik naammattumik tunngaveqanngitsutut uparuarsimammagu. Tamatuma kingunerisaanik Naalakkersuisut pissusissamisoortippaat aalajangersakkamut inatsisitigut tunngaviusut erseqqissarnissaat. Tamatumunngalu atatillugu aamma pissusissamisoortutut isigineqarluni aalajangersakkat sinnerisa erseqqissarnissaat, taakkualu ataani *pisinnaatitsissutitut aalajangersakkat sinnerisa* allaaserineqarnerini ersarinnerusumik nassuiarneqarput.

Tamatumalu saniatigut pisariaqarsimavoq allatigut annikitsunik allannguinnissaq, taakkualu ataani siunnersuutip imaata allaaserineqarnerani ersarinnerusumik nassuiarneqarput.

2. Peqqussutissatut siunnersuummi qulequttat pingaarnerita) Maleruagassat atuuttut

Kommunini ulluunerani meeqqanut neqeroorutaasunik atuinermut akiliuteqartitsisarnermut malittarisassaliornissamut pisinnaatitsissutitut aalajangersagaq.

Inatsisartut peqqussutaanni atuuttumi pisinnaatitsissutitut aalajangersagaq § 5, imm. 1, nr. 1-imiippoq, tassani Naalakkersuisut meeqqat kommunini meeqqanut ulluunerani neqeroorutitut peqataanerannut akiliuteqartarneq, tassunga ilaatillugit akiliutit kommunit meeqqanut ulluunerani neqeroorutitut aningaasartuutaat angajoqqaallu aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugit aalajangiunneqarnissaat, angajoqqaat akiliutaasa isertitat naapertorlugit aaqqiiffigineqartarnissaat, akiliutissanik kinguaattoortoqartillugu meeqqamik anisitsisinnaaneq, aamma kommunimi ulluunerani neqeroorutitut atorunnaarsitsineq anisitsinerlu pillugit aalajangersagaliorsinnaasut.

Aalajangersagaq taanna tunngavigalugu Naalakkersuisut Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaaniikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutitut

akiliuteqartarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 17, 27. november 2009-meersoq suliarivaat.

Nalunaarummi § 5-imi aalajangersarneqarpoq kina meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut ineriartuutaasunik ulluunerani neqeroorutaasunik atuinermut tunngatillugu akiliuteqartussaataitanersoq. Aalajangersagaq tassaavoq:

”§ 5. Akiliisussaataaapput meeqqap inuit aqqisa allattorsimaffiat naapertorlugu najugaqarfigisaa imaluunniit najugaqarfigisai, taamaattoq takukkit imm. 2 aamma 3, kiisalu § 6.

Imm. 2. Meeraq ilinniarnermut assigisaanulluunniit atatillugu nalinginnaasumik najugarisami avataani najugaqarallarp, akiliisussaataaapput meeqqap nalinginnaasumik najugaqarfigisaa imaluunniit najugaqarfigisai. Meeqqap najugaqarallarfeqalernerata kingorna sumi nalinginnaasumik najugaqarfeqarnera nalornisigineqalissappat, akiliisussaataasut tassaassapput ataatsimoortumik naliliisoqareerneratigut meeqqat nalinginnaasumik najugaqarfigisaatut ilimagisariaqartut.

Imm. 3. Meeraq nammineq aqqissuutamik ilaqutariinni paarineqarpat akiliisussaataasut Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni § 20, imm. 3 naapertorlugu aalajangerneqassapput.”

Kiisalu nalunaarutip § 9-ani akiliutissap annertussusissaata naatsorsorneqarnissaanut tunngavissat aalajangersaavigineqarput. Tassani ersippoq akiliutissaq aalajangersarneqassasoq akiliuteqartussaataasup ukiumi isertitanik naammassillugit naatsorsuiffioreersimasumi kingullermi isertitarisimasai tunngavigalugit.

Ombudsmandip oqariartuutaa kiap akiliuteqartussaataitaneranut aalajangersakkat naammattumik inatsisitigut tunngaveqannginneranut attuumassuteqarpoq.

Pisinnaatitsissutitut aalajangersakkat sinneri.

Peqqussutip § 5-iani aamma pisinnaatitsissutitut aalajangersaanerit arlaqartut ipput. Taamaasilluni imm. 1, nr. 2-mi ersippoq Naalakkersuisut Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik suleqatigalugu nappaatit tunillaassortut pillugit aalajangersagaliussasut. Aalajangersakkap taassuma ersarissaqqinnissaa pisariaqartinneqarsimangilaq.

Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut meeqqeriviit pilersinneqartarnerat pisatsersornerilu pillugit tunaartarisassiussasut. Imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut § 16 naapertorlugu paasissutissanik naapertuuttunik ingerlatitseqqittarneq pillugu tunaartarisassanik aalajangersagaliorsinnaasut. Kiisalu imm. 4-mi aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut kommunalbestyrelsip nalinginnaasumik perorsaanikkullu nakkutilliinera pillugu tunaartarisassaliorsinnaasut, tak. § 6 imm. 2.

Oqariaaseq ”tunaartarisassat” nalinginnaasumik aalajangersakkanut inatsisiliornikkut pisussaaffiliisuunngitsunut tunngatinneqartarpoq. Taamaattumik tunaartarisassat nalinginnaasumik taamaallaat ilitersuutitut paasineqartarput.

Siunnerfigineqarsimammat inatsisitigut pisussaaffiliisunik nalunaarusiornikkut najoqqutassiinissaq, siunnersuummi matuma erseqqissarnissaa pisariaqartinneqarsimavoq.

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup meeqqerivinnik akuersissuteqartussaana.

Peqqussummi § 13, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq meeqqeriviit tamarmik atorneqalernerminni ingerlaavartumillu nakkutilliinikkut qatserisartutut oqartussaasunit, peqqinnissamut oqartussaasunit kiisalu Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmit akuerisaassasut. Kiisalu imm. 3-mi aalajangerneqarpoq inissatut aalajangiussat amerlassusaannik imaluunniit illunik allannguisoqannginnerani qatserisartutut oqartussaasut, peqqinnissamut oqartussat kiisalu Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik allannguutissanik akuersissuteqaqqaartassasut.

Taamatuttaaq § 14, imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq akuerisaanermut uppersaamma takuneqarsinnaassasooq pisortanit susassaartunit akuerisaasooq, ilaatigut Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmiit.

Sullivinnilli Nakkutilliisoqarfiup oqaatigisimavaa Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik akuersissutinik aalajangersakkani pineqartunik tunniussinissamut tunngavissaqanngitsoq. Tamatumalu kingunerisaanik pisariaqartinneqarsimavoq aalajangersakkap allanngortinnissaa, taamalu ”Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik” taarserneqarluni ”Sanaartornermut pisortat oqartussaasui”.

Takkuttarnernut nalunaarsuiffik.

§ 19 imm. 1 oqaaseqatigiinni siullerni aalajangersarneqarpoq meeqqeriviup pisortaata akisussaaffigigaa meeqqat meeqqerivinnut allatseqqasut nalunaarsorsimanissaat, meeqqat aqqi, inuttut normui, angajoqqaatut oqartussaasut/meeqqanik pilersuisuiusut aqqi, meeqqallu aninerani tamatumunnga pissutaasooq ilanngullugu. Kiisalu oqaaseqatigiit aappaanni aalajangersarneqarpoq meeqqat takkunneri nalunaarsorneqassasut, ullut tamaasa qanoq sivistigisumik najuunnerat nalunaarlugu.

Ullut tamaasa meeqqerivimmi qanoq sivistigisumik najuussimanerup nalunaarsorneqarnissaa pisariaqanngitsoq paasinarsisimavoq, taamaattumillu siunnersuummi tamatuma peerneqarnissaa siunnersuutigineqarluni.

Sammisassaqartitsinissamik neqeroorutit allat.

Peqqusutip kalaallisuuata aamma qallunaatuata § 27, imm. 1-iani ajoraluartumik nikingasoqarsimavoq. Kalaallisuuani allassimavoq kommunalbestyrelsi meeqqanut suli atualinngitsunut sammisassaqartitsinissanik allanik neqerooruteqarsinnaavoq, qallunaatuuanili allassimalluni kommunalbestyrelsi meeqqanut suli atualinngitsunut sammisassaqartitsinissanik allanik neqerooruteqassaaq, sumiiffinni ataasiakkaani kissaatigisat pisariaqartitsinerillu tunuliaqataralugit.

Aalajangersakkamut tassunga oqaaseqaatitaani ersippoq meeqqanut suli atualinnngitsunut kommunalbestyrelsip sammisassaqtitsinissanik allanik neqerooruteqarnissamut pisussaaffianik tamanna ingerlatitseqqiinerusoq. Tamatuma takutippaa aalajangersakkap qallunaatuua eqqortuusoq. Tamannalu tunngavigalugu siunnersuummi kalaallisuaa qallunaatuuanut naapertuuttumik oqaasertalerneqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

Naalakkersuisut.

Kalaallit Nunaanni namminersornermik inatsimmi nr. 473, 12. juni 2009-meersumi § 1-imi aalajangerneqarpoq aqutsineq Naalakkersuisuniittoq. Aalajangersakkap Kalaallit Nunaanni Hjemmestyre pillugu inatsit nr. 577, 29. november 1978-imeersoq atorunnaarsitami assingusumik aalajangersagaq allanngortippaa, § 1, imm. 2-mi aalajangersarneqarnikummat qullersaqarfik “landsstyrimit” siulersorneqartoq. Tamatuma nassatarisaanik peqqussummi tamani “landsstyret” “Naalakkersuisut”-nit (qallunaatuani) taarserneqarpoq.

b) Siunnersuutip imai

Kommunini meeqqanut suli atualinnngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutaasunut akiliuteqartarneq pillugu aalajangersaasoqarnissaanut pisinnaatitsissutitut aalajangersagaq.

Aalajangersakkat akiliuteqartussaataaernermit tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 17, 27. november 2009-meersumi, meeqqanut suli atualinnngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqerooruteqartarnermut tunngatillugu maannamut suliassaqarfimmi periuserineqartunut naapertuupput. Taamaattumillu aalajangersagassatut siunnersuutaasut § 1, nr. 8 aamma 9-miittut taamaallaat maannamut ingerlatsinermi inatsisitigut tunngaviusut erseqqissarneqarnissaat siunertaasimalluni.

Peqqussutip § 28-ata oqaasertaata suliarineqarnerani § 28a-mut innersuussinermik ilassuteqartoqarpoq siunnersuummi aalajangersakkatut nutaatut ikkunneqartumut. Tamatumuuna erseqqissaasoqarpoq ulluunerani neqeroorutaasunut, angerlarsimaffimmi ulluunerani paaqqinnittarnernut aammalu sammisaqartitsinissamik neqeroorutaasut allat ingerlanneqartassasut peqqussummi aalajangersakkat naapertorlugit kommunimut aningaasalersorneqartumik, aammalu atuisut akiliuteqartinneqarnerisigut, tassalu § 28a atuisut akiliuteqartarnerat pillugu aalajangersagaarpiarpoq.

Pissusissamisoortutut nalilerneqarpoq peqqussummi erseqqissarneqassasoq atuisut akiliuteqarnisaannut tunngavissat kommunip meeqqanut suli atualinnngitsunut ulluunerani neqeroorutaanut aningaasartuutai tunngavigalugit aammalu akiliuteqartussat aningaasaqarnikkut inissisimanerat tunngavigalugu aalajangersarneqartassasut. Peqqussummi pineqartumi tamatumunnga aalajangersagaqanngilaq, kisiannili taamaallaat Naalakkersuisunut pisinnaatitsisoqarluni meeqqat kommunit ulluunerani paaqqinniffinniinnissaannut neqeroorutaanik atuisut pillugit aalajangersagaliorsinnaasut, tassunga ilanngullugu

akiliuteqartitsineq aalajangersarneqartassasoq kommunip ulluunerani meeqqanut paaqqinniffinniinnissaannut neqeroortigisaanut aningaasartuutigisai aallaavigalugit, kiisalu angajoqqaat aningaasaqarnikkut inissisimanerat tunngavigalugu, aammalu angajoqqaat akiliutaat isertitaqqortussuseq tunngavigalugu aalajangerneqartassasoq.

Akiliuteqartussap akiliuteqartussalluunniit aningaasatigut inissisimanerat naapertorlugu akiliutissamik aalajangiisoqartarnissaanik aalajangersakkakut erseqqissarneqarpoq, angajoqqaajusut aningaasaqarnikkut inissisimanerat tunngaviusariaqanngitsoq. Aalajangiisuusorli tassaasoq kina akiliisussaataasutut isigineqarnersoq. Taamaattumik siunnersuutaasumi § 28a, imm. 2 oqaasertalerneqarnerani tamatumunnga aalajangersaaneqarpoq.

Siunnersuutigineqarpoq atuinermut akiliisussaataasusaaq tassaassasoq meeqqap pilersorneqarneranik isumaginnittuiusooq. Taamaasilluni amerlanertigut angajoqqaat pineqassapput, meeraq nalinginnaasumik angajoqqaaminiittarmat, taamaasillunilu angajoqqaaminit pilersorneqartarluni.

Kisiannili meeraq angajoqqaarinngisamini aalajangersimasumik najugaqarpat, taamaasillunilu pilersorneqarnera allanit isumagineqarluni, taava taakkua meeqqamik pilersuisuiusutut naatsorsuutigineqassapput. Meeraq angajoqqaajusut arlaanni najugaqarsimappat, angajoqqaajusooq najugaqarfigisaa pilersuisuiusutut isigineqassaaq.

Kiisalu aamma § 28a, imm. 2-mi aalajangerneqarpoq angajoqqaajusut arlaat meeqqap najugaqarfigippagu, angajoqqaarlu taanna katissimappat, nalunaarsorneqarsimasumik inooqateqarpat, imaluunniit aappariinnermut assersuunneqarsinnaasumik inooqateqarpat taava angajoqqaajusooq taassumalu aapparisa, nalunaarsorneqarsimasumik inooqatigisaa aalajangersimasumilluunniit inooqatigisaa akiliuteqartussaaneermik pisussaafeqqartut.

Kiisalu § 28a, imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut meeqqat suli atualinngitsut kommunip ulluunerani neqeroorutaanik atuinerrannut akiliuteqartitsisarnermut, tassunga ilanngullugu isertitaqqortussuseq naapertorlugu akiliutaasussat annertussusilerneqartarnerannut, akiligassaqalersimaneq pissutigalugu meeqqap ulluunerani neqeroorutaasumiit anisinneqartarneranut aalajangersagaliussasut, tak. imm. 1 aamma 2. Pisinnaatitsissutitut aalajangersakkakut tassuuna maannamut peqqussutaasup aalajangersagaaniit allaanerusumik aqqissuussisoqarpoq, tassalu oqariaatsit ”angajoqqaat aningaasaqarnikkut inissisimanerat” aamma ”angajoqqaat akiliutaata isertitaqqortussuseq naapertorlugu aalajangersarneqartarnerat” § 5, imm. 1, nr. 1-imiittoq allanngortinneqarmat, pituttuinninnerusumik oqaatsit ”akiliuteqartitsineq” aamma ”isertitaqqortussuseq tunngavigalugu annertussusiliisarneq” atorneqalermata. Imm. 1-imut aamma 2-mut innersuussinerup aamma takutippaa angajoqqaanut taarsiullugu akiliuteqartussaataasup atugarisai pineqalermata. Taamatuttaaq malugineqassaaq pisinnaatitsinermik aalajangersagaq peqqussummi maannamut atuuttumi § 5, imm. 1-imiittoq nuunneqarmat § 28a-mi aalajangersakkamut nutaamut. Taamaaliortoqarpoq peqqussuttip imarisaani ataqatigiinnerusumik

aaqqissuussinissaq siunertaralugu, aningaasalersuinnermut aamma suliassaqarfimmi pisinnaatitsissuteqarnermut atatillugu.

§ 28a-p oqaasertalersorneqarneranut siunnersuutaasoq aamma allannguineruvoq Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutitut akiliuteqartarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 17, 27. november 2009-meersumut sanilliullugu. Nalunaarummi kiap akiliuteqartussaananerani aalajangersakkat nalunaarummi § 5-imi allaaserineqarput. Tassani ersippoq akiliuteqartussaaneq sumi ineqarnermut atatinneqartoq. Aalajangersagaq tamakkerluni qulaani inatsisit atuuttut pillugit allaaserisami uteqqinneqarpoq.

Sumi najugaqarnermik tunngaveqartumik aalajangersaaneq ajornartorsiutitaqarpoq. Tassami ilaatigut meeqqap nalinginnaasumik najugarisaminiit allami najugaqarallanerani nalileruminaassinnaammat meeraq nalinginnaasumik sumi najugaqartuunersoq. Ilaatigut sumi najugaqarnermik tunngaveqartumik akiliuteqartussaataitanerup siunertaanngitsumik akulerussinnaammagit allat imaluunniit meeqqamut pilersuisussaataitaasunit arlaqarnerusut. Pissutsit assersuutigalugu taamaassinnaapput, meeraq najugaqarpat inoqutigiinni aamma allanik inuttaqartuni, - assersuutigalugu ilaqqat ikinngutilluunniit. Taamaattumillu nalunaarusiaq allanngortittariaqalissaaq peqqussummi piumasaaqataasunut nutaanut kiap akilersuisussaataitaneranut tunngatillugu naapertuuttumik. Tassungali atatillugu oqaatigineqassaaq amerlanerpaatigut kikkut akiliuteqartussaaneersut eqqarsaatigalugit immikkoorteqassanngimmata akiliuteqartussaataitaasut sumi najugaqarnermik tunngaveqartut avataanniittut aamma akiliuteqartussaataitaasut pilersuisuuneq tunngavigalugu, taamaattumillu tunngaviusutigut allannguuteqartoqarani.

Nalunaarummi § 9, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq akiliuteqarnissaq aalajangersarneqartussaasoq akiliuteqartussaataitaasup akileraarutaasussanik isertitai ukiumi akileraarfiusumi inaarlugu naatsorsuusiorneqareersoq tunngavigalugit. Siunnersuummi akiliisussaataitaasoq akiliisussaataitaasulluunniit pillugit aningaasaqarnermut tunngasutigut erseqqissaatissatut oqaaseqatigiiliarineqartup ersarissarpaa nalunaarusiornermi akiliutaasussat aalajangersarneqarneranni suut oqimaalutarneqassanersut.

Pisinnaatitsissutitut aalajangersakkat allat.

Nassuiaataasut nammineq innersuussutigalugit inatsisit atuuttut pillugit immikkoortumi, ilassutitut ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq oqariaaseq ”tunaartarisassat” taarserneqarmat ”aalajangersakkat”-nik, aammalu pisinnaatitsineq pillugu aalajangersakkat ataatsimut ataqatigiissunngorlugit katersorneqarmata. Tamatuma kingunerisaanik peqqussummi § 5 atorunnaarsinneqarpoq.

Siunnersuummi pisinnaatitsineq pillugu erseqqissaatit § 1, nr. 2, 4 aamma 5-imiipput, aammalu peqqussutip § 5-iata atorunnaarsinneqarnera § 1, nr. 1-imiilluni.

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup meeqqerivinnik akuersissuteqartussaana.

Tassunga atatillugu innersuussutigineqassaaq aalajangersakkat atuuttut pillugit immikkoortumi tamanna pillugu allaaserisaq.

Siunnersuummi allannguut § 1, nr. 3-mi inissisimavoq.

Takkuttarnermut nalunaarsuiffik.

Tamanna pillugu aalajangersakkat atuuttut pillugit immikkoortumut allaaserisamut innersuussisoqassaaq.

Siunnersuummi allannguut § 1 nr. 6-imi inissisimavoq.

Sammisassaqartitsinissamik neqeroorutit allat.

Tamatumunnga tunngatillugu ersarinnerusumik aalajangersakkat atuuttut pillugit allaaserisamut innersuussisoqassaaq.

Siunnersuummi allannguut § 1-imi nr. 7-imi inissisimavoq.

Naalakkersuisut.

Tamatumunnga atatillugu aalajangersakkat atuuttut pillugit immikkoortumi allaaserisaq innersuunneqassaaq.

Siunnersuummi allannguut § 1 nr. 10-mi inissisimavoq.

Atortuulersinneqarnera aammalu ikaarsaariarnermut tunngatillugu aalajangersakkat.

Siunnersuutip § 2-ani aalajangerneqarpoq Inatsisartut peqqussutissaat atortuulersinneqassasoq ulloq 1. august 2010. Piffissaq taanna aalajangiunneqarpoq nalunaarummik nutaamik atortuulersitsinissaq sioqqullugu suliaqartoqarsinnaaqqullugu.

Kiisalu aalajangerneqarpoq aalajangersakkat § 5 tunngavigalugu suliarineqarsimasut atortuunnassasut, aalajangersakkanik allanik Inatsisartut peqqussutaat una tunngavigalugu pisinnaatitsissutaasut naapertorlugit taarserneqarnissami atorunnaarsinneqarnissamiluunniit tungaannut.

3. Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pisortanut kingunerisassai.

Siunnersuut aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit pisortanut kinguneqartussatut ilimagineqanngilaq.

Kommunini ulluunerani neqeroorutaasunik paaqqinnittarfinnik atuinnermut atatillugu kina akiliinissamut pisussaaitaanersoq pillugu inatsisitigut aalajangersakkat erseqqissaavigineqarnerata aamma akiliutaasut isertitat naapertorlugit

annertussusilersorneqartarneranik aalajangersakkat siunertaraat maannamut aaqqissuussinerup ingerlateqqinneqarnissaa, taamaattumillu naatsorsuutigineqarani allaffissornikkut aningaasaqarnikkulluunniit pisortat ingerlatsinerannut kinguneqarnissaa.

Pisinnaatitsissuteqartarnermik aalajangersakkat sinnerisa erseqqissaavigineqarnerat, aammalu allannguutaasut sinneri, meeqquerivinnut takkuttartut nalunaarsorneqartarnerat taamaallaat pinnagu pisortat ingerlatsineranni aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit kinguneqassanngillat.

Takkuttartut allattaavinnut nalunaarsorneqartarnerannut allannguut meeqquerivinni pisortaasunut oqilisaataassaaq, siunissami taamaallaat takkussimaneq nalunaarsorneqartalissammat, ulluunerani paaqqinniffimmi qanoq sivistigisumik najuussimaneq pinnagu. Oqilisaaneq taanna imatut annertussuseqartut nalilerneqanngilaq, kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit annikillinissaannik kinguneqartussatut.

4. Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu inuussutissarsiortunut kingunerisassai

Siunnersuut aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit inuussutissarsiortunut kinguneqartussatut ilimagineqanngilaq.

5. Avatangiisinut pinngortitamullu kingunerisassai

Siunnersuut avatangiisinut pinngortitamullu kinguneqartussatut ilimagineqanngilaq.

6. Allaffissornikkut ingerlatsinerup innuttaasunut kingunerisassai

Siunnersuut allaffissornikkut ingerlatsinerup innuttaasunut kinguneqartussatut ilimagineqanngilaq.

Kina atuinnermut akiliisussaansoq aammalu akiliutit angissusilerneqartarnerata isertitat nikerarnerat tunngavigalugu nalimmassarneqartarneranik aaqqissuussinikkut inatsisitigut tunngaviusut erseqqissaavigineqarnerata kingunerisaannik kommunini ulluunerani neqeroorutaasut pillugit maannamut periutsit ileqqumittut ingerlateqqinneqarnissaat siunertaavoq, taamaattumillu tamanna innuttaasunut allaffissornikkut kinguneqartussatut nalilerneqarani.

Allannguutissatut siunnersuutaasut sinneri aamma innuttaasunut allaffissornikkut kinguneqartussatut nalilerneqanngillat.

7. Naalagaaffeqatigiinnermut aamma Namminersorlutik Oqartussanut atasumik pissutsit

Siunnersuut Naalagaaffeqatigiinnermut aamma Namminersorlutik Oqartussanut kinguneqartussaangilaq.

8. Oqartussaasunik kattuffinnillu tusarniaaneq

Siunnersuut piffissami februarip 26-aniit marsip 19-ianut 2010 tusarniarneqartussani ukunani tusarniaassutigineqarsimavoq:

- Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia
- Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik
- Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik
- Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik
- Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik
- Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfik
- Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik
- Nunamut namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik
- Nakorsaaneqarfik
- KANUKOKA
- Ilisimatusarfik / Ilinniartitsinermik ilisimatusarnermut instituti
- Perorsaanermik Ilinniarfik (SPS)
- Perorsaasut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiat (PIP)
- IMAK
- Meeqqat Inuunerissut
- Nanu Børn
- ICC
- Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat
- Sulinermik Inuutissarsiuteqartut Kattuffiat, SIK

Tusarniaassutigineqarneranut akissuteqarnissamut piffissaliussap qaangiunnerani tusarniaanermut akissutit 7-it tiguneqarput, taakkunanga immikkut oqaaseqaangillat imaluunniit allannguutissatut siunnersuummut isumaqataaginnarlutik: Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik, SIK, Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, Perorsaanermik Ilinniarfik, Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia kiisalu Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik allannguutissatut siunnersuummut oqaaseqaateqarput ataani suliarineqartumik.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup (AN) maluginiarpaq peqqussummi allannguutissaq pineqarmat inatsisitigut tunngavigisap erseqqissaavigineqarnera, allannguullu taanna aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit kommuninut Namminersorlutik Oqartussanulluunniit kinguneqartussaangitsoq.

AN isumaqarpoq “1. Peqqussutissatut siunnersuummut tunuliaqutaasoq”-mi oqaaseqaammi kingullermi allaaserineqaqqissaartariaqartoq pisinnaatitsissutitut aalajangersakkat suut allat ersarissarneqarniarnersut.

Naalakkersuisut pisinnaatitsissutitut aalajangersakkat suut allat pineqarnerinut ersarinnerusumik allaatigineqarnerinut innersuussissummik ilanngussaqaarput.

Peqqussutissatut siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

§ 1-imut

Nr. 1-imut.

§ 5-ip tamakkiisumik atorunnaarnissaa aalajangersakkami aalajangerneqarpoq. Tamanna § 5-imi aalajangersakkat tamarmik paragraffinut allanut nussorneqarnerisa kingunerattut paasisariaqarpoq.

Nr. 2-mut.

Aalajangersakkakkut peqqussutit § 5, imm. 1 nr. 2-at aamma § 5, imm. 4-at allanngortinnagit ingerlateqqitaapput, taamaattorli oqaatsit uku ilanngunnagit:

”Nakorsaaneqarfik isumasioqatigalugu”, oqaaseqatigiillu taakku tamarmiullutik § 6, imm. 5-imut nuunneqarput.

Aamma siunertaqarluassaaq malittarisassat inatsisitigut pituttuisut aalajangersaavigineqartarnerannut inatsisitigut tunngavigisap erseqqissarneqarnissaa. Taamaattumik § 6, imm. 4-mi nutaatut siunnersuutigineqartumi ”tunaartarisassat” ”aalajangersakkat”-nut allanngortinneqarput. Taakkunani aamma oqaaseqaatit nalinginnaasut innersuussutigineqarput.

Tunngavigisatut aalajangersakkat peqqussummi § 6-imut nussorneqarnerannut tunngaviuvoq taamaaliornikkut aalajangersakkat suliassaqarfimmi tamatumani iluarsisuteqartarnermut tunngasut ataatsimuulersinneqarmata. Taamaattumik § 6, imm. 2-mi takuneqarsinnaavoq, kommunalbestyrelsip ulluunerani neqeroorutit tamaasa oqartussaasunik tulluurtunik suleqateqarluni nalinginnaasumik perorsaanikkullu nakkutigisassarigai. Nappaatit tuniluuttartut siaruariartunnginnissaannut aalajangersakkanik nakkutilliineq aamma kommunalbestyrelsip ulluunerani neqeroorutinik nalinginnaasumik perorsaanikkullu nakkutilliinerata ilaatut paasineqartariaqarpoq.

Nr. 3-mut.

Aalajangersakkakut erseqqissarneqarpoq § 13, imm. 1-imi aamma 3-mi kiisalu § 14, imm. 2 nr. 8-mi oqaatsit uku: ”Sullivinnik Nakkutilliisut” oqaatsinut ukununga allanngortinneqassasut: ”sanaartornermi oqartussat”. Sullivinnik Nakkutilliisut oqaatigaat aalajangersakkani akuersisuteqartarnertut allaaserineqartutut ittunik akuersisuteqartarnissamut Sullivinnik Nakkutilliisut inatsisitigut tunngavissaqanngitsut. Kommuninimi ataasiakkaani sanaartornermut oqartussat ulluunerani paaqqinnittarfinnik akuersisartuusinnaassapput sanaartornermut malittarisassani allassimasut malinnerisigut.

Nr. 4-mut.

Aalajangersagaq peqqussummi § 5, imm. 2-mik ingerlatitseqqiineruvoq.

Siunertaqarluartutut isigineqarpoq malittarisassanik inatsisitigut pituttuisunik aalajangersaasarnernut inatsisitigut tunngavigisat erseqqissarneqarnissaat. Taamaattumik ”tunaartarisassat” ”aalajangersakkat”-nut allanngortinneqarput. Aamma nalinginnaasumik oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

Oqartussaassuseqarnermut aalajangersakkap § 13-imut nuunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, suliassanimi tamakkunani iluarsisuteqartarnermut aalajangersakkanut allanut, tassa aalajangersakkanut ulluunerani paaqqinnittarfiit sannaannut tunngasunut, ataqatigiissumik ilanngunniassammata.

Nr. 5-imut.

Aalajangersagaq peqqussutip § 5, imm. 3-annik ingerlatitseqqiineruvoq.

Siunertaqarluarsorineqarpoq malittarisassanik inatsisitigut pituttuisunik aalajangersaasarnermut inatsisitigut tunngaviit erseqqissarneqarnissaat. Taamaattumik ”tunaartarisassat” ”aalajangersakkat”-nik taarserneqarput. Aamma nalinginnaasumik oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

Oqartussaassuseqarnermut aalajangersakkap § 16-imut nuunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq taamaaliornikkut suliassaqaqfinnut attuumassuteqartunut ataqatigiissumik ilanngunniassammata, tassa meeqqat ulluunerani paaqqinnittarfinniit allanut nuuttarnerannut aalajangersakkanut.

Nr. 6-imut.

Peqqussutip § 19, imm. 1-ianni oqaaseqatigiit kingulliit naapertorlugit takkuttartut ulluunerani paaqqinnittarfinnit nalunaarsorneqartartussaapput. Aalajangersakkami ullut tamaasa qanoq sivisutigisumik paaqqinnittarfimmiittoqartarneranik nalunaarsuinissamut piumasaqaat kingusinnerusukkut pisariaqanngitsutut isigineqalermat piumasaqaatip taassuma atorunnaarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Nr. 7-imut.

Peqqussutip § 27, imm. 1-iata ajuusaarnaraluartumik kalaallisua qallunaatuualu imminnut naapertuutinnngillat. Kalaallisuuani allassimavoq kommunalbestyrelsi meeqqanut suli atualinngitsunut sammisassaqaqtitsinissanik allanik neqerooruteqarsinnaavoq, qallunaatuuanili allassimalluni kommunalbestyrelsi meeqqanut suli atualinngitsunut sammisassaqaqtitsinissanik allanik neqerooruteqassaaq, sumiiffinni ataasiakkaani kissaatigisat pisariaqaqtitsinerillu tunuliaqutaralugit.

Aalajangersakkamut tassunga oqaaseqaatini allassimavoq tamatumani pineqartoq kommunalbestyrelsip suli atualinngitsunut sammisassaqaqtitsinissamik allanik neqerooruteqartarnissaanut pisussaaffeqarnerata ingerlateqqinneqarnera. Tamatuma ersersippaa qallunaatuuata eqqortuunera. Tamatuma kinguneranik siunnersuutigineqarpoq kalaallisuuani aalajangersakkap qallunaatuani aalajangersakkamut naapertuuttunngortinneqarnissaa.

Nr. 8-mut.

Aalajangersagaq aalajangersakkamit atuuttumit ingerlatitseqqiineruvoq, taamaattorli nutaamik § 28a-tut ikkunneqartumut innersuussisoqarluni. Taama innersuussuteqarnikkut ulluunerani paaqqinnittarfinnut, angerlarsimaffimmi paarsinernut sammisassaqaqtitsinernullu neqeroorutaasunut allanut aningaasartuutaasartussat atuisunit akilerneqarnissaat erseqqissarneqarpoq.

Nr. 9-mut.

Aalajangersagaq nutaajuvoq. Aalajangersakkamut tunngaviit siunertallu nalinginnaasumik oqaaseqaatiniittunut innersuussutigineqarput.

Imm. 1-imut.

Peqqussummi nutaatut aalajangersakkakut erseqqissarneqarpoq aalajangersakkat Naalakkersuisunit aalajangersarneqartut tunngavigalugit meeqqat suli atualinngitsut kommunip ulluunerani neqeroorutaanik atuisut akiliutissaat kommunalbestyrelsip piumasaaqatigisinnaagai. Peqqussummi atuuttumi Naalakkersuisut inatsisitigut tunngavissaqarlutillu pisussaaffeqarput taamaallaat meeqqat kommunip ulluunerani neqeroorutaanik atuinermanni akiliuteqartarnissaannut aalajangersaasarnissaminnut. Siunertaqarluartuutinneqarpoq malittarisassamik taamaattumik aalajangersaanerup tunngavia erseqqissassallugu.

Imm. 3-mi oqaaseqatigiinnut siullernut innersuussuteqarnikkut ilimasaarutigineqarpoq Naalakkersuisut malittarisassanik aalajangersaasarnerat pisassasoq imm. 3-mi allassimasut killiliussaasa iluanni.

Peqqussummi § 5, imm. 1, nr. 1-imi oqaasertaliussaq ”mianeralugu” oqaasertaliussamik ”tunngavigalugu”-mik taarserneqarneratigut erseqqissarniarneqarpoq tamanna akiliutissap aalajangerneqarneranut tunngaviusoq, tassaaginnarunnaarluni mianerisariaqartoq. Tamatumuuna aamma ilimasaarutigineqarpoq sammisat kommunip aningaasartuutaani naatsorsuutigineqartut aammalu kommunip ulluunerani neqeroorutai erniinnaartumik pissusissamisoortumillu ataqatigiimmata.

Oqaasertaliussat ”akiliuteqartussaataasumut imaluunniit akiliuteqartussaataasunut aningaasaqarnikkut pissutsit” peqqussummi atuuttumi § 5, imm. 1, nr. 1-imiittut oqaasertaliussanut ukununnga allanngortinneqarput ”angajoqqaat aningaasaqarnikkut pissusii”. Taamaaliortoqarpoq akiliuteqartussaataasut aningaasaqarnikkut tunngavigisaasa atuunnerisa suli inatsisitigut tunngavigineqarnerat erseqqissarniarlugu. Akiliisussaataasut amerlanertigut aamma tassaassapput angajoqqaat, kisianni § 28a, imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq akiliisussaataasooq tassaasoq meeqqamut isumaginnittuisoq.

Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqerooruteqartarnernut akiliuteqartarneq pillugu nalunaarummi nr. 17, 27. november 2009-meersumi oqaasertaliussat ”akiliuteqartussaataasumut imaluunniit akiliuteqartussaataasunut” atorneqarnerat naak peqqussummi oqaasertaliussaq ”angajoqqaat” aamma atorneqaraluartoq paasisariaqarpoq manna tikillugu suliassaqarfimmi tassani oqaaseq angajoqqaat arlalinnik paasineqarsinnaasunngorlugu atorneqartarmat, taamaaliornikkut pineqartarlutik inunngornermi angajoqqaat, angajoqqaarsiat, angajoqqaatut oqartussaasut angajoqqaavissiat il. il. Peqqussummi atuuttup suliarineqarnerani tamanna tikillugu sullissinerup allanngortinneqarnissaanik kissaateqartoqarnera pasinartoqanngilaq.

Tamatumunnga uiggiullugu ilaliussatut oqaatigineqassaaq inatsisiliornermi siusinnerusukkut atuuttumi, tassa meeqqanut inuusuttuaqqanullu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 9, 30. oktober 1992-imeersumi angajoqqaat akiliuteqartarnissaat oqaatigineqanngimmat. Peqqussutip oqaatigineqartup § 32-anni aalajangersarneqartoq tassatuaavoq meeqqat meeqqerivinniinnerannut atuinnermut akiliuteqartarnissamut Naalakkersuisut malittarisassanik aalajangersaasarnissaat.

Soorlu takuneqarsinnaasoq meeqqat ulluunerani paaqqinniffinniittarnerannut akiliutaasartut angajoqqaat akiliuteqartarnerannut allanngoriartorsimasut. Siuernerineqarsimagunanngikkaluarpoq suliassa qarfimmi tamatumani suleriaatsip allanngortinneqarnissaa, taamaaliornikkummi inunngornermi angajoqqaat imaluunniit qitornavissiartaarnermi angajoqqaavinnngortut meeqqanik suli atualinngitsunik perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani paaqqinnittarfinniititaqartartut kisimik akiliuteqartussaataalermata. Allannguuteqarnerli paasisariaqarpoq oqaatsimik ulluinnarni atorineqartartumik erseqqinnigippallaartumik atuinnerup kingunerigaa, tassa meeqqanut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik paaqqinnittarfinniittartunut tamanut akileeqqusinermik kinguneqartalersimalluni.

Tamatumani aamma eqqaamaneqassaaq kommunit meeqqanut suli atualinngitsunut ulluunerani neqeroorutaannik atuneq meeqqat isumagineqarnissaannik paasisariaqanngimmat, tassaaginnarlunili neqeroorutinik perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik akiliuteqarluni atuinissamik akuersineq, tamatumani meeqqat paarineqarnissaat aamma ilaalluni.

Imm. 2-mut.

Kikkut akiliisussaataitanerat aalajangersakkakkut erseqqissarneqarpoq. Aalajangersagaq naapertorlugu akiliisussaataitaq tassaavoq meeqqamik pilersuisuiusoq. Tamanna maannamut sullissinnermut naapertuuppoq. Akiliuteqartarnissamullu nalunaarummi atuuttumi (nal. nr. 17, 27. november 2009-meersoq) najugaqarfiup sumiissusianik nalunaaruteqarnissaaq aamma ilaalluni. Nalinginnaasumik oqaaseqaatini oqaatigineqartutut najugaqarfiup sumiissusianik nalunaaruteqarnissaaq ilanngunneqarsimavoq meeqqamik pilersuisuiusup kinaassusia pingaartinneqarmat.

Aamma aalajangersakkakkut erseqqissarneqarpoq meeraq angajoqqaat aappaani najugaqarpat, taannalu katissimappat, nalunaarsugaalluni inooqateqarpat, imaluunniit sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi katissimasutut aalajangersimasumik inooqateqarpat taanna akiliisussaataitaasumut katissimasutut, nalunaarsugaalluni inooqataasutut aammalu aalajangersimasumik inooqataasutut isigineqartartoq. Tamannarpiaavormi angajoqqaap taassumalu katissimasaata, nalunaarsukkamik aapparisaata aalajangersimasumilluunniit inooqataata meeqqamik pilersuisuiunera.

Imm. 3-mut.

Aalajangersakkakkut erseqqissarneqarpoq Naalakkersuisut meeqqanut suli atualinngitsunut kommunip ulluunerani neqeroorutaannik atuisut

akiliuteqartarnissaanut maleruagassanik aalajangersaanissaminnut oqartussaaffeqarnerat pisussaaffeqarnerallu, tamakkununga ilanngullugit isertitat naapertorlugit iluarsiiisuteqartarnerit, akiligassanik kinguartoortoqartillugu meeqqamik anisitsisarnerit aammalu kommunit meeqqanut ulluunerani neqeroorutaasa atorunnaarsinneqartarneri nalunaarutigineqartarnerilu.

Imm. 1-imut aamma imm. 2-mut innersuussinerit takutippaat malittarisassanik aalajangersaanerit matumani killiliussatut allaaserineqartut iluanni pisassasut.

Oqaasiliussap ”akiliut”-ip atorneqarnera imm. 1-imut aamma imm. 2-mut innersuussinernut ataqatigiissikkaanni tamatumani paasineqassaaq akiliuteqartup akiliuteqartussalluunniit akiliutaa pineqarmat. Aamma taamaappoq oqaasiliussat ”isertitat naapertorlugit iluarsiiisuteqartarnerit” atorneqarnerat.

Nr. 10-mut.

Aalajangersakkakkut erseqqissarneqarpoq peqqussutip qallunaatuani oqaatsip ”landsstyret”-ip tamatigut ”Naalakkersuisut”-nut allanngortinneqarnera. Tamatumunnga tunngaviusut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuniittut innersuussutigineqarput.

§ 2-mut

Aalajangersakkakkut erseqqissarneqarpoq Inatsisartut peqqussutaat 2010-mi augustip 1-ianni atortuulissammat. Atortuulersitsinissamut ulluliussaq toqqarneqarpoq akiliutigineqartartussat pillugit nalunaarutissap piffissaqarluarluni suliarineqarnissaa tunngavigalugu.

Peqatigitillugu meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqerooruteqartarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 10-mi 5. december 2008-meersumi § 5-imi aalajangersakkat Inatsisartut peqqussutaanni matumani inatsisitigut tunngaviit naapertorlugit malittarisassanik aalajangersaanikkut taarserneqartinnatik atorunnaarsinneqartinnatilluunniit suli atuutsinneqarput. Siuliini oqaatigineqartutut akiliuteqartarnermut nalunaarut (tassa nalunaarut nr. 17, 27. november 2009-meersoq) nalunaarummik nutaamik taarserneqassaaq.